

Agencija za odgoj i obrazovanje
Education and Teacher Training Agency

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i mladih
Agencija za odgoj i obrazovanje
Hrvatsko društvo klasičnih filologa

ZAPORKA NATJECATELJA:

**DRŽAVNO NATJECANJE U POZNAVANJU
KLASIČNIH JEZIKA**

u kategoriji

LATINSKI JEZIK

za

OSNOVNE ŠKOLE

Ostvareni i maksimalni broj bodova:

I. Prijevod i razumijevanje:

II. Gramatika:

III. Civilizacija:

Ukupni broj bodova:

	20
	15
	15
	50

Članovi državnog povjerenstva:

1. _____

2. _____

3. _____

Škola i mjesto održavanja natjecanja: _____

Županija: _____

Nadnevak natjecanja: 23. travnja 2026.

I. PRIJEVOD

Sljedeći latinski tekst se sastoji od dva ulomka. Prvi ulomak prevedi uz pomoć rječnika i komentara, a drugi ulomak pažljivo pročitaj i odgovori na pitanja ispod njega.

PRVI ULOMAK – JAN I SATURN

Jan i Saturn su dva stara italska božanstva koja su Rimljani od najstarijih vremena štovali.

Romani olim duos deos maxime colebant¹ – Ianum et Saturnum. Ianus geminam faciem habebat, praeteritas² res noscebat futurasque³ prospiciebat. Saturnus, qui Ianum peritiam ruris⁴ docebat, agricolas et agros eorum servabat. Ianus Saturnum societate regni⁵ donavit. Cives Romani istis deis duos continuos menses dicaverunt – Decembrem⁶ Saturno, Ianuarium⁷ Iano.

KOMENTAR:

- 1: colo, 3., colui, cultum – poštovati
- 2: praeteritus, 3 – prošao, koji pripada prošlosti
- 3: futurus, 3 – budući, koji pripada budućnosti
- 4: peritia ruris – vještina obrađivanja zemlje
- 5: societas regni – združena vladavina
- 6: December, bris, m. – decembar, prosinac
- 7: Ianuarius, ii, m. – januar, siječanj

	max 15

I.1. PRIJEVOD:

Prijevod napiši na predviđene crte, čitko i pisanim slovima!

DRUGI ULOMAK – SATURNOVA SVETIŠTA

Koliko je Saturn bio važno božanstvo u starome Rimu vidljivo je po broju njegovih hramova i žrtvenika.

Aedes Saturni consulto senatus aedificata est. Etiam ante Senaculum ara Saturni fuit. Tullus Hostilius, rex Romanorum, triumphatus de Sabinis et Albanis fanum Saturno ex voto consecravit.

I.2. RAZUMIJEVANJE TEKSTA

	max 5

Odgovore na pitanja napiši na predviđene crte, čitko i pisanim slovima!

1. Po čijoj odluci je izgrađen Saturnov hram? (1)

2. Što se nalazilo ispred Senakula (mjesto okupljanja senatora)? (1)

3. Što je Saturnu posvetio Tul Hostilije? (1)

4. Koja dva naroda je pobijedio Tul Hostilije prije te posvete Saturnu? (2)

II. GRAMATIKA

1. Odredi službu riječi **geminam** u navedenoj rečenici iz teksta – *Ianus geminam faciem habebat, preateritas res noscebat futurasque prospiciebat.*

	max 1

- a) subjekt
- b) pridjevski atribut
- c) direktni objekt

2. Odredi službu riječi **ruris** u navedenoj rečenici iz teksta – *Saturnus, qui Ianum peritiam ruris docebat, agricolas et agros eorum servabat.*

	max 1

- a) imenski atribut
- b) indirektni objekt
- c) apozicija

3. Odredi službu riječi **societate** u navedenoj rečenici iz teksta – *Ianus Saturnum societate regni donavit.*

	max 1

- a) direktni objekt
- b) priložna oznaka
- c) subjekt

4. Genitiv singulara sintagme **geminas facies** koja se nalazi u tekstu glasi:

- a) geminae faciei
- b) gemina faciei
- c) geminam faciem

	max 1

5. Dativ singulara sintagme **istis deis** koja se nalazi u tekstu glasi:

- a) isto deo
- b) isti deo
- c) isti dei

	max 1

6. Komparativ priloga, čiji je superlativ **maxime** u tekstu, glasi:

- a) plus
- b) magis
- c) minime

	max 1

7. Sljedeće riječi, sintagme i izrazi iz teksta trebaju biti prebačeni u isti padež u suprotnom broju. Zaokruži ispravnu tvrdnju:

	max 5

praeteritas res – praeteritam rem

TOČNO / NETOČNO

continuos menses – continuum mensem

TOČNO / NETOČNO

muneravit – muneraverunt

TOČNO / NETOČNO

qui – qui

TOČNO / NETOČNO

cives Romani – civis Romanus

TOČNO / NETOČNO

8. Glagolski oblik **dicaverunt** iz teksta je:

- a) 3.l.pl.ind.prez.akt.
- b) 3.l.pl.ind.perf.akt
- c) 3.l.pl.fut.I.akt.

	max 1

9. 1.l.pl.konj.prez.akt, od glagola **servo**, 1. glasi:

- a) servaremus
- b) servemus
- c) servemur

	max 1

10. Pojam **ruralan** je latinizam u hrvatskom jeziku koji dolazi od jedne imenice iz latinskog teksta. Značenje te riječi na hrvatskom je:

- a) zemlja
- b) selo
- c) plug

	max 1

11. Prema broju koji se skriva u nazivu mjeseca **December** u latinskom jeziku može se zaključiti da su Rimljani taj mjeseci brojali kao:

- a) osmi u godini
- b) deseti u godini
- c) dvanaesti u godini

	max 1

	max 15

III. CIVILIZACIJA

1. U rimskoj mitologiji Saturn je bio _____ otac, a _____ smatralo ga se bogom _____. Saturna se često izjednačavalo s grčkim bogom _____. U podrumu njegova hrama u podnožju Kapitolija bila je rimska državna _____. Svečanosti u čast boga Saturna nazivale su se _____. max 5
2. Saturnovu vladavinu rimski pjesnici nazivaju: max 1
a) željeznim razdobljem
b) srebrnim razdobljem
c) zlatnim razdobljem
3. Osim Saturna u starom Rimu je zaštitnicom poljoprivrede, usjeva i plodnosti bila smatrana i božica _____. Uz mit o njezinoj kćeri _____, koju je oteo bog _____, vežemo pojavu godišnjih doba. max 3
4. Boga Jana su Rimljani smatrali zaštitnikom mira pa su zato vrata njegova hrama za vrijeme mira uvijek bila _____, a za vrijeme rata _____. max 2
5. Bogu Janu su bili posvećeni svi: max 1
a) prolazi i vrata
b) prozori i vrata
c) ključanice i vrata
6. Ispod sljedećih slika napiši imena spomenutih božanstava. max 3

_____

_____

_____

max 15

RJEŠENJA**I.1. PRIJEVOD****Ukupno 15 bodova**

Romani olim maxime colebant	Rimljani su nekoć najviše štovali	1
duos deos – Ianum et Saturnum.	dva boga – Jana i Saturna.	1
Ianus habebat	Jan je imao	1
geminam faciem,	dvostruko lice,	1
preateritas res noscebat	poznavao je prošle stvari (događaje)	1
futurasque prospiciebat.	unaprijed je vidio buduće (stvari / događaje).	1
Saturnus, qui docebat	Saturn, koji je podučavao	1
Ianum peritiam ruris,	Jana vještini obrađivanja zemlje,	1
servabat agricolas et	čuvao je ratare	1
agros eorum.	i njihova polja.	1
Ianus Saturnum societate regni donavit.	Jan je Saturna darovao združenom vladavinom.	1
Cives Romani dicaverunt	Rimski građani su posvetili	1
istis deis	tim bogovima	1
duos continuos menses –	dva povezana (uzastopna) mjeseca –	1
Decembrem Saturno, Ianuarium Iano.	Decembar Saturnu, Januar Janu.	1

I.2. RAZUMIJEVANJE TEKSTA

1. Po čijoj odluci je izgrađen Saturnov hram? (1)

Po odluci senata.

2. Što se nalazilo ispred Senakula (mjesto okupljanja senatora)? (1)

Saturnov žrtvenik.

3. Što je Saturnu posvetio Tul Hostilije? (1)

Svetište (hram).

4. Koja dva naroda je pobijedio Tul Hostilije prije te posvete Saturnu? (2)

Sabinjane i Albance.

Ukupno 5 bodova

II. GRAMATIKA

1. b: pridjevski atribut	1
2. a: imenski atribut	1
3. b: priložna oznaka	1
4. a: geminae faciei	1
5. b: isti deo	1
6. b: magis	1
7. TOČNO	1
TOČNO	1
TOČNO	1
TOČNO	1
TOČNO	1
8. b: 3.l.pl.ind.perf.akt.	1
9. b: servemus	1
10. b: selo	1
11. b: deseti u godini	1

Ukupno: 15 bodova

III. CIVILIZACIJA

1. Jupiterov; plodnosti; Kronom; riznica; Saturnalijske	5
2. c) zlatnim razdobljem	1
3. Cerera; Prozerpini (Perzefoni); Pluton (Dit, Had)	3
4. zatvorena (mir), otvorena (rat)	2
5. a) prolazi i vrata	1
6. Saturn; Jan; Cerera	3

Ukupno: 15 bodova

TEKST (PRIJEVOD I RAZUMIJEVANJE) + GRAMATIKA + CIVILIZACIJA:

UKUPNO 50 BODOVA